

ДОГОВОР
МЕЃУ
ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
И
ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА ЛИТВАНИЈА
ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ И ЗАЕМНА ЗАШТИТА НА ИНВЕСТИЦИИ

Владата Република Македонија и Владата на Република Литванија, во натамошниот текст „договорни страни“,

- со желба да ја засилат меѓусебната економска соработка во заеднички интерес,

- со цел да создадат поволни услови за инвестиции на инвеститори од едната договорна страна на територијата на другата договорна страна,

- согледувајќи дека поттикнувањето и заштитата на такви инвестиции ќе ја поттикне приватната деловна иницијатива и ќе го зајакне напредокот на двете земји,

се договорија за следното:

Член 1

Дефиниции

За целите на овој Договор

1) Под поимот „инвестиција“ се подразбира било кое средство инвестирано од инвеститор од едната договорна страна на територија на другата договорна страна, под услов инвестицијата да е направена во согласност со законите и прописите на другата договорна страна и вклучува особено, но не и исклучиво:

а) подвижен и недвижен имот, како и кои било други *стварни права*, како што се хипотека, право на задршка, залог и слични права;

б) акции, удели, обврзници, должнички хартии од вредност и било кој друг облик на учество во компанија;

в) парични побарувања или какво било извршување кое има економска вредност;

г) права на интелектуална сопственост, особено авторски права, права на индустриска сопственост (како што се патенти, индустриски дизајни и модели, заштитни знаци, трговски имиња) и know-how;

д) goodwill;

ѓ) било кое право на вршење економски активности доделено со закон или со договор, вклучувајќи концесии за истражување, вадење и експлоатација на природни ресурси.

Било која измена на формата во која средствата се инвестираат или реинвестираат не влијае врз нивниот карактер на инвестиции, под услов таквата измена да се врши во согласност со законите и прописите на договорната страна-домаќин.

2. Под поимот „инвеститор“ се подразбира во врска со која било од договорните страни:

а) секое физичко лице кое е државјанин на таа договорна страна во согласност со нејзините закони и прописи и лице без државјанство, кое постојано престојува на територијата на таа договорна страна;

б) секое правно лице основано во согласност со законите и прописите на таа договорна страна.

3. Под поимот „принос“ се подразбира сите износи остварени од инвестиција, и вклучува особено, но не исклучиво, профити, капитални добивки, камати, дивиденди, надоместоци за авторски права и хонорари.

4. Под поимот „територија“ се подразбира, во врска со која било од договорните страни, територијата под суверенитет на нејзината државата и други области врз кои државата на договорната страна остварува суверени права или јурисдикција во согласност со меѓународното право.

5. Под поимот „закони и прописи“ се подразбира, во врска со која било од договорните страни, законите и прописите кои се во сила на територијата на таа договорна страна.

Член 2

Поттикнување на инвестиции

Секоја договорна страна ги поттикнува инвеститорите од другата договорна страна да вршат инвестиции на нејзината територија и ги признава таквите инвестиции во согласност со нејзините закони и прописи.

Член 3

Заштита и третман на инвестиции

1. Секоја договорна страна обезбедува, во секое време, фер и еднаков третман на инвестициите на инвеститори од другата договорна страна, како и нивна целосна заштита и безбедност.

2. Ниту една договорна страна не го попречува, со неоправдани и дискриминаторни мерки, управувањето, одржувањето, употребата, уживањето или располагањето со инвестиции на инвеститори од другата договорна страна.

3. Секоја договорна страна им доделува на инвестициите на инвеститори од другата договорна страна третман кој не е помалку поволен од третманот доделен на инвестициите на нејзините инвеститори или на инвеститори од која било трета земја, кој и да е поволен.

4. Одредбите од овој договор не се толкуваат на начин на кој ја обврзуваат една од договорните страни да им додели на инвеститорите од другата договорна страна корист од каков било третман, приоритет или привилегија доделена на инвеститорите на која било трета држава врз основа на:

а) која било постојна или идна царинска унија, заеднички пазар, слободна трговска зона, други форми на регионална економска соработка или слични меѓународни договори на кои било која од договорните страни е или може да стане страна;

б) кој било постоен или иден договор во врска со избегнување двојно оданочување или кој било друг договор во врска со оданочување или други фискални прашања.

Член 4

Експропријација

1. Ниту една од договорните страни нема да изврши експропријација, национализација ниту да преземе мерки со ист ефект (во понатамошниот текст „експропријација“), против инвестиции на инвеститори од другата договорна страна, освен ако:

а) таквата експропријација е од јавен интерес и по законска постапка,

б) таквата експропријација се врши на недискриминаторска основа,

в) е доделен навремен, соодветен и ефективен надомест.

2. Надоместот од точка в) од став 1 од овој член соодветствува на пазарната вредност на експроприраната инвестиција непосредно

пред експропријацијата или пред претстојната експропријација да стане јавно позната. Надоместот ја вклучува каматата, пресметана на годишна ЛИБОР основа од денот на експропријација до денот на целосна исплата.

3. Инвеститорите чии средства се експроприрани имаат право на ревизија без непотребно доцнење од страна на соодветните судски или други надлежни и независни органи на договорната страна која врши експропријација за да се утврди дали таквата експропријација и секој поврзан надомест се во согласност со принципите во овој член и законите и прописите на договорната страна која врши експропријација.

Член 5

Надомест за загуби

1. На инвеститорите од едната договорна страна кои трпат загуби во врска со нивните инвестиции на територијата на другата договорна страна поради војна, вонредна состојба, побуна, востание или други слични настани, другата договорна страна им доделува третман не помалку поволен од оној кој им го доделува на своите инвеститори или на инвеститори на која било трета земја, кој и да е поповолен.

2. По исклучок на став 1 од овој член, на инвеститорите од едната договорна страна кои трпат загуби на територијата на другата договорна страна кои произлегуваат од:

а) реквизиција на нивните инвестиции или дел од нив од страна на силите или властите на другата договорна страна, или

б) уништување на нивните инвестиции или дел од нив од страна на силите или властите на другата договорна страна, а ситуацијата не налагала такво неопходно извршување, им се доделува реституција или надомест кој во секој случај е навремен, соодветен и ефективен.

Член 6

Трансфери

1. Секоја договорна страна им гарантира на инвеститорите од другата договорна страна слободен трансфер во и надвор од нејзината територија на плаќања поврзани со инвестиции, особено:

а) почетен капитал и дополнителни износи за одржување или проширување на инвестициите;

б) приход;

в) средства од целосна или делумна продажба или ликвидација на инвестицијата;

г) средства за отплата на заеми директно поврзани со инвестицијата;

д) надоместок предвиден во членовите 4 и 5;

ѓ) плаќања поврзани со гаранција или договор за осигурување од член 7;

е) заработки на лица кои работат во странство во врска со инвестиција на нејзината територија.

2. Без да е во спротивност со мерките усвоени од Европската унија, трансферите се вршат во валутата во која е направена првичната инвестиција или во која било слободно конвертибилна валута доколку е договорено со инвеститорот, по важечки девизен курс на денот на трансферот, и реализирани без непотребно доцнење.

3. Договорните страни им доделуваат на трансферите од ставовите 1 и 2 од овој член третман не помалку поволен од оној кој го доделуваат на трансфери поврзани со инвестиции на инвеститори од која било трета земја.

4. По исклучок на горенаведените одредби од овој член, секоја договорна страна може да ги применува законите и прописите на правична, недискриминаторска основа и во добра волја, особено оние поврзани со оданочување и заштита на правата на доверителите.

Член 7

Суброгација

Ако една договорна страна или агенција овластена од неа („прва договорна страна“) изврши плаќање поврзано со гаранција или договор за осигурување во врска со инвестиција на територијата на другата договорна страна („втора договорна страна“), втората договорна страна го признава следново:

а) првата договорна страна да ги преземе сите права и побарувања од обештетената страна согласно со закон или договор,

б) дека првата договорна страна има право да ги остварува таквите права и да ги изврши таквите побарувања преку суброгација, до истиот степен како и обештетената страна.

Член 8

Решавање инвестициски спорови

1. Спорови помеѓу договорна страна и инвеститор од другата договорна страна во врска со инвестиција на таквиот инвеститор на територијата на таа договорна страна се решаваат, доколку е можно, спогодбено. Во случај на спор, инвеститорот ја известува договорната страна на чија територија е направена инвестицијата во писмена форма, вклучувајќи детални информации.

2. Ако таквиот спор не може да се реши спогодбено во рок од шест месеци од датумот на писменото известување од став 1 од овој член, а инвеститорот не го поведе спорот пред националните судови на договорната страна на чија територија е направена инвестицијата, инвеститорот има право да го покрене спорот:

- на арбиража кај национални арбитражни институции на договорната страна во согласност со примеливите арбитражни правила, или

- пред Меѓународниот центар за решавање на инвестициски спорови (ИЦСИД), основан во согласност со Конвенцијата за решавање на инвестициски спорови меѓу држави и државјани на други држави, за помирување или арбитража според Правилата на ИЦСИД за постапување во арбитражни постапки, доколку и двете договорни страни пристапиле кон Конвенцијата, или

- пред „ад хок“ арбитражен суд, основан во согласност со Правилата за арбитража на Комисијата на Обединетите Нации за меѓународно трговско право (УНЦИТРАЛ);

3. Арбитражниот суд од овој член одлучува за спорот во согласност со одредбите од овој договор, применливите правила и принципите на меѓународното право, националното законодавство на договорната страна на чија територија е направена инвестицијата, вклучувајќи ги правилата поврзани со судир на закони.

4. Арбитражната одлука е конечна и обврзувачка за страните во спорот. Секоја договорна страна ја спроведува таквата арбитражната одлука без непотребно доцнење, признаена во согласност со законите и прописите на односната договорна страна, и обезбедува ефективно спроведување на секоја одлука на својата територија.

Член 9

Решавање спорови меѓу договорните страни

1. Секој спор меѓу договорните страни кој се однесува на толкувањето и примената на овој договор се решава, колку што е можно, по дипломатски пат.

2. Доколку договорните страни не можат да постигнат спогодба во рок од шест месеци од започнување на спорот, спорот, по барање од која било договорна страна, се поведува до арбитражен суд.

3. Таков арбитражен суд се основа за секој поединечен случај на следниов начин. Во рок од два месеци од датумот на кој која било договорна страна добила барање за арбитража од другата договорна страна, секоја договорна страна именува по еден арбитар. Двајцата арбитри заедно, во наредните два месеци, избираат трет арбитар, кој е државјанин на трета земја која одржува дипломатски односи со двете договорни страни. Третиот арбитар, откако е одобрен од двете договорни страни, се назначува како претседател на арбитражниот суд.

4. Ако арбитражниот суд не се основа во временскиот рок утврден во став 3 од овој член, секоја од договорните страни може, во отсуство на каков било договор, да го повика Претседателот на Меѓународниот суд на правда да ги направи потребните именувања. Ако Претседателот е државјанин на држава на која било од двете договорни страни, или е поинаку спречен да ја врши функцијата, се повикува Заменикот претседател да ги направи потребните именувања. Ако Заменикот претседател е државјанин на држава на која било од двете договорни страни, или ако тој/таа е спречен/а да ја врши функцијата, членот на Меѓународниот суд на правда следен по хиерархија, кој не е државјанин на држава на која било од двете договорни страни, се повикува да ги направи потребните именувања.

5. Арбитражниот суд ја утврдува сопствената постапка. Арбитражниот суд ги донесува одлуките со мнозинство гласови. Одлуките се конечни и обврзувачки за двете договорни страни.

6. Секоја договорна страна ги сноси трошоците за својот член на арбитражниот суд и за неговото застапување во арбитражната постапка; трошоците за Претседателот и останатите трошоци ги снесат договорните страни подеднакво. Арбитражниот суд може, сепак, да одлучи поголем дел од трошоците да ги сноси едната од двете договорни страни и оваа одлука е обврзувачка за двете договорни страни.

Член 10

Одредби за поповластен третман

Ако со националното законодавство на држава на која било од двете договорни страни или обврски според националното право, кои постојат во моментот или ќе се воспостават подоцна, на инвестициите на инвеститори од другата договорна страна им се доделува третман поповластен од оној обезбеден со овој договор, преовладува таквиот поповластен третман.

Член 11

Консултации

На барање на која било од договорните страни, другата договорна страна се согласува да прави консултации за толкувањето или примената на овој договор.

Член 12

Примена на договорот

Свој договор се применува на инвестиции направени на територијата на едната договорна страна, во согласност со нејзините закони и прописи, од страна на инвеститори од другата договорна страна пред, како и по влегувањето во сила на овој договор, но не се применува на спорови поврзани со инвестиција кој настанала или може да настане, ниту на побарувања кои се порамнети пред влегувањето во сила на овој договор.

Член 13

Измени

Во моментот на влегување во сила на овој договор или во било кое време потоа, одредбите од овој договор може да се изменат на начин како што може да биде договорено во писмена форма помеѓу договорните страни. Таквите измени влегуваат во сила кога договорните страни ќе се известат меѓусебно во писмена форма дека сите нивни внатрешни постапки за влегување во сила на одредбите се завршени.

Член 14

Влегување во сила, траење и прекин на договорот

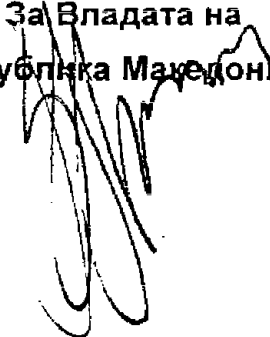
1. Овој договор влегува во сила на датумот на прием на последното писмено известување со кое договорните страни меѓусебно се известиле дека се завршени нивните внатрешни постапки за влегување во сила на договорот.

2. Овој договор останува во сила за период од петнаесет (15) години. Тој продолжува да биде во сила сè до истекот на дванаесет (12) месеци од датумот на кој секоја од договорните страни ја известува другата, во писмена форма, за прекин на договорот.

3. Во врска со инвестиции направени пред ефективниот датум на прекин на овој договор, одредбите од член 1 до член 12 продолжуваат да се применуваат за период од десет (10) години од тој датум.

Подготвен во два оригинални примероци во ...*ВИЛНУС*... на ...*7. МАРТ. 2014*... на македонски, литвански и англиски јазик, пришто сите текстови се подеднакво автентични. Во случај на разлики при толкувањето, преовладува англискиот текст.

За Владата на
Република Македонија

За Владата на
Република Литванија

